

Ezechiël 18

1 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

2 Wat is er met u dat u dit spreekwoord gebruikt over het land van Israël: De vaders eten onrijpe druiven, en de tanden van de kinderen worden stomp?

3 Zo waar ik leef, spreekt de Heere HEERE, als u dit spreekwoord in Israël nog durft te gebruiken!

4 Zie, alle mensenlevens behoren Mij toe. Zowel het leven van de vader als het leven van de zoon, die behoren Mij toe. De mens die zondigt, die zal sterven.

5 Wanneer nu iemand een rechtvaardige is en recht en gerechtigheid doet –

6 hij eet geen offermaaltijden op de bergen, slaat zijn ogen niet op naar de stinkgoden van het huis van

Israël, onteert de vrouw van zijn naaste niet, heeft geen gemeenschap met een afgezonderde vrouw,

7 buit niemand uit, geeft aan de schuldenaar zijn onderpand terug, maakt geen roofgoed buit, geeft de hongerige zijn brood, bedekt de naakte met kleding,

8 leent niet uit tegen rente en neemt geen winst, keert zijn hand af van onrecht, geeft een betrouwbaar oordeel bij geschillen tussen de een en de ander,

9 gaat in Mijn verordeningen en neemt Mijn bepalingen in acht door betrouwbaar te handelen – die rechtvaardige zal zeker in leven blijven, spreekt de Heere HEERE.

10 Maar heeft hij nu een gewelddadige zoon voortgebracht, een bloedvergieter, die helaas maar één van die dingen doet

11 – terwijl de vader dat allemaal niet doet – ja, zelfs op de bergen offermaaltijden eet en de vrouw van zijn naaste onteert,

12 de arme en de behoeftige uitbuit, roofgoed buitmaakt, een onderpand niet teruggeeft, en zijn ogen opslaat naar de stinkgoden en een gruwdaad doet,

13 uitleent tegen rente en winst neemt – zou die dan in leven mogen blijven? Hij mag niet in leven blijven: al die gruweldaden heeft hij namelijk gedaan. Hij moet zeker gedood worden. Zijn bloed rust op hem!

14 En zie, heeft hij een zoon voortgebracht die al de zonden van zijn vader die hij doet, ziet; hij ziet ze, maar doet zelf die dingen niet –

15 hij eet geen offermaaltijden op de bergen, slaat zijn ogen niet op naar de stinkgoden van het huis van Israël, onteert de vrouw van zijn naaste niet,

16 buit niemand uit, houdt een onderpand niet in pand, maakt geen roofgoed buit, geeft zijn brood aan de hongerige en bedekt de naakte met kleding,

17 blijft met zijn handen van de arme af, neemt geen rente en winst, voert Mijn bepalingen uit en gaat in Mijn verordeningen – die zal niet sterven vanwege de ongerechtigheid van zijn vader. Hij zal zeker in leven blijven.

18 Zijn vader – omdat hij zich aan afpersing schuldig gemaakt heeft, roofgoed van zijn broeder buitgemaakt heeft en te midden van zijn volksgenoten gedaan heeft wat niet goed was – zie, hij zal sterven vanwege zijn ongerechtigheid.

19 Maar u zegt: Waarom draagt de zoon de ongerechtigheid van zijn vader niet? Wel, de zoon heeft recht en gerechtigheid gedaan: al Mijn verordeningen heeft hij in acht genomen en hij heeft ze gehouden. Hij zal zeker in leven blijven.

20 De mens die zondigt, die zal sterven. De zoon zal de ongerechtigheid van de vader niet dragen, en de vader zal de ongerechtigheid van de zoon niet dragen. De gerechtigheid van de rechtvaardige zal op hemzelf zijn, en de goddeloosheid van de goddeloze zal op hemzelf zijn.

21 Maar wanneer de goddeloze zich bekeert van al zijn zonden die hij gedaan heeft, al Mijn verordeningen in acht neemt en recht en gerechtigheid doet, zal hij zeker in leven blijven, hij zal niet sterven.

22 Al zijn overtredingen, die hij begaan heeft, ze zullen hem niet in herinnering gebracht worden. Vanwege zijn gerechtigheid, die hij gedaan heeft, zal hij leven.

23 Zou Ik werkelijk behagen scheppen in de dood van de goddeloze? spreekt de Heere HEERE. Is het niet, wanneer hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij zal leven?

24 Maar als de rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet, overeenkomstig al de gruweldaden die de goddeloze gedaan heeft en doet, zal hij in leven blijven? Al zijn gerechtigheden, die hij gedaan heeft, ze zullen niet in herinnering gebracht worden. Vanwege zijn trouwbreuk, die hij gepleegd heeft en vanwege zijn zonde, die hij begaan heeft, alleen dáárom zal hij sterven.

25 Verder zegt u: De weg van de Heere is niet recht. Luister toch, huis van Israël! Mijn weg is niet recht? Zijn niet veeleer uw wegen onrecht?

26 Als de rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet en daarom sterft, dan sterft hij vanwege zijn onrecht, dat hij gedaan heeft.

27 Maar als een goddeloze zich bekeert van zijn goddeloosheid, die hij gedaan heeft, en recht en gerechtigheid doet, zal hij zijn ziel in het leven behouden.

28 Hij kwam tot inzicht en bekeerde zich van al zijn overtredingen, die hij gedaan had. Hij zal zeker in leven blijven, hij zal niet sterven.

29 Het huis van Israël zegt desondanks: De weg van de Heere is niet recht. Huis van Israël, zijn Mijn wegen niet recht? Zijn niet veeleer uw wegen onrecht?

30 Daarom zal Ik u berechten, huis van Israël, ieder overeenkomstig zijn wegen, spreekt de Heere HEERE. Keer terug en bekeer u van al uw overtredingen, dan zal de ongerechtigheid u geen struikelblok worden.

31 Werp al uw overtredingen, waarmee u overtreden hebt, van u af en maak u een nieuw hart en een nieuwe geest. Waarom zou u sterven, huis van Israël?

32 Ik schep immers geen behagen in de dood van een stervende, spreekt de Heere HEERE, dus bekeer u en leef!

De vaders eten onrijpe druiven en de tanden van de kinderen worden stomp.

De mensen klaagden er al over in Klaagliederen 5:7 *Onze vaders hebben gezondigd; zij zijn er niet meer, en wij dragen hun ongerechtigheden.* Hebben ze helemaal ongelijk? Nee er zit natuurlijk wel wat in. Men is van de regen in de drup gekomen. De ellende waar het volk Israël in terecht gekomen is, is voor een groot deel te wijten aan de vorige generaties. Maar laten we eerlijk zijn; Het is nu juist de onbekeerlijkheid van de volgende generatie wat voor de HEERE de reden was om op gegeven moment te zeggen: 'En nu is het genoeg!' Bij een profeet als Jeremia zijn we er tot het laatst getuige van dat een – om iets te noemen – andere opstelling van koning Sedekia wonderen had kunnen doen. Maar hij bekeerde zich niet. En hij was niet de enige. Niemand van die generatie nam de profeet Jeremia serieus. Men had zo'n harde kop. Het is niet leuk om dit te zeggen van ons zondige mensen, maar het is niet anders. Wat hebben wij een harde kop. Iemand zal zeggen dat dit toch niet over 'de mens' gaat maar over Israël, het Joodse volk. Dat mag dan waar zijn, duidelijk is dat zij na de zondeval van de eerste mensen door God uit de mensengemeenschap gekozen werden met het uiteindelijke doel om de hele mensheid te redden. Zij waren de proeftuin van Gods heil. Nou het experiment 'de betere mens' is in

eerste instantie zwaar mislukt. De Joodse gemeenschap liet het behoorlijk afweten. Maar dat was niet omdat het Joden waren, maar omdat het mensen zijn. Mensen zoals u en ik. Er is dus zeker wel een reden om te spreken van *collectieve zonden*: wij. Wij hebben gezondigd. Wij hebben het af laten weten. Het is niet wij tegen zij. Het is wij. Dit gezegd zijnde, we hebben het inderdaad over het volk Israël dat in *de uitverkiezing* een behoorlijke voorsprong kreeg op alle andere volken en mensen. Maar het feit van de uitverkiezing brengt onvermijdelijk *de verwerping* ook dichterbij. Ze hebben het zwaar te verduren in de ballingschap. Ze zijn gegaan van het 'Himmelhoch jauchzend' – bij de uittocht uit Egypte en de intocht in het beloofde land – naar het 'zum Tode betrübt' – van de gevallen in de oorlog en de ziekte en de honger en de verwoesting van Jeruzalem en de ballingschap. Het valt hen allemaal niet licht. Er heeft zich een soort van band van zwaarmoedigheid gehecht aan hun aller leven. Het wil niet, het zal niet, het kan niet en het mag niet. In zo'n situatie is het volk Israël beland. Dat hebben ze overgenomen uit de tijd toen ze nog in Israël woonden. Jeremia 31:29 Hoe uit zich dat? Bijvoorbeeld in een spreekwoord dat hen allemaal voor in de mond ligt. God heeft het ook gehoord. Hij begint erover tegen Ezechiël 18:1,2 *Het woord van de HEERE kwam tot mij: Wat is er met u dat u dit spreekwoord gebruikt over het land van Israël: De vaders eten onrijpe druiven, en de tanden van de kinderen worden stomp.* Ze bedoelen 'Onze vaders hebben gezondigd en wij zitten met de gebakken peren.' Zij kunnen er – voor hun gevoel – niets aan doen. Ze moeten de straf ondergaan voor de fouten van hun voorouders. Wat vindt de HEERE ervan dat ze dit spreekwoord gebruiken? God vindt het maar niks. Want? Want het klopt niet. Zo werkt het niet. Natuurlijk zit er wel iets in. Het is een halve waarheid en dat is in dit geval een hele leugen. God wil van dit spreekwoord af. Hij wil dat ze het niet langer in de mond nemen. Ezechiël 18:3 *Zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, als u dit spreekwoord in Israël nog durft te gebruiken!* God spreekt een eed uit. Hij zweert die eed bij Zijn eigen Naam. De HEERE vertelt niet precies wat er gebeurt als, maar één ding mag duidelijk zijn wie dat spreekwoord daarna nog in de mond neemt heeft een groot probleem met de HEERE. En hij of zij zal het merken ook.

Het is niet 'wij' tegen 'zij'.

Fatalisme en determinisme verlamt alles en iedereen.

Je kunt je afvragen waarom het volk dit spreekwoord niet langer mag gebruiken van God. Het bestaat al heel lang. Iedereen kent het blijkbaar. Het is niet voor niets *een spreekwoord*. Het verwoordt volgens de doorsnee Israëlieten wel ongeveer wat zijn geloven en voelen. Waarom wil God er van af? Dat is op zich niet zo moeilijk te begrijpen. Het spreekwoord slaat de mensen murw. Wie heeft nog zin zijn leven te veranderen als je dit gelooft? Niemand toch. Waarom zou iemand zijn leven veranderen? Dat heeft geen enkele zin. Als je lot toch wordt bepaald door de voorouders. De straf ligt al vast. De teerling is geworpen. Het is een heel fatalistische manier van denken. En dat fatalisme wil de HEERE doorbreken. Waarom? Omdat het – als het er op aankomt – ook niet klopt. Dat ten eerste. Het klopt gewoon niet. Laten we een voorbeeld geven. Koning Manasse heeft de toorn van de HEERE over zich heen gehaald met zijn afgodendienst. In het bijzonder heeft hij de HEERE in het hart gewond toen hij met kinderoffers begon. Daarmee passeerde hij een grens die wat de Engelsen noemen 'de limit' was. Toen had hij het ook helemaal gedaan bij God. Dat zou niet meer goed komen. God heeft die koning hard aangepakt. Wonder boven wonder is het persoonlijk nog goed met hem gekomen, maar de effecten van zijn foute stap kon hij moeilijk ongedaan maken. Nog een voorbeeld. Hoewel koning Josia alle zichtbare tekenen van afgodendienst in het hele land met de grond gelijk liet maken, hij was nog niet dood of overal over het hele land schoten de afgoden altaren en tempeltjes de grond uit. Het is als met roken. Wie begint

met roken kan nog redelijk gemakkelijk stoppen misschien. Maar wie wil stoppen nadat hij 20 of meer sigaretten per dag rookt – gaat als hij weer begint – verder bij de laatste score. Zo iemand begint niet opnieuw. Ergo, het hele land en het hele volk was in denken en voelen aangetast door de afgodendienst. Dat roei je maar zo niet uit. Zoiets nestelt zich heel diep in de mensenharten. Bekering kan dan ook zeer oppervlakkig zijn. Maar als je kijkt naar Daniël en Hananja, Misaël en Azarja – jonge Judeeërs die een jaar voor Ezechiël naar Babel weggevoerd zijn – dan zie je vier jonge mannen die tot op het bot gemotiveerd zijn om de HEERE te vertrouwen en te gehoorzamen. Daniël 1 En zeg dan nog eens dat bekering zinloos is. Die jongens hebben een geweldig getuigenis gegeven van Godsvertrouwen en toewijding aan de HEERE. Ze hadden hun leven over voor hun geloof. Ook dat waren ballingen uit Juda, willen we maar zeggen. Dat spreekwoord ontnam iedere Jood – en dat is dan meteen de tweede reden waarom God het niet langer wil horen – de zin en de moed om anders te zijn. Dat spreekwoord zegt: ‘Doet u geen moeite. Het lukt toch niet. Het heeft geen enkele zin. God let daar niet op. God kijkt alleen maar naar je voorgeslacht. God heeft niets met jou en je bekering.’ Dat was een forse leugen. God had wel degelijk iets met iedere balling wat hij ook op zijn kerfstok had. God wilde dat die mensen anders gingen denken en anders gingen leven. Daarom zegt de HEERE: ‘Ik wil dat spreekwoord niet meer horen. Wee je gebeente als je dit spreekwoord weer in je mond neemt.’ Hopelijk heeft het gewerkt want....? Nou ja als die mensen hun leven niet zouden veranderen dan zou het er heel slecht voor hen uitzien. Waarin moeten ze vooral veranderen volgens God? Ze moeten beseffen dat ze zelf verantwoordelijk zijn voor hun eigen leven en niemand anders. Beseften ze dat dan niet? Nee. En ze deden nog iets niet goed. Wat mag dat zijn? Ze keken naar het verleden. Ze bleven maar terugkijken naar de ballingschap en ze bleven de schuld van zich afschuiven. Nee dat lag niet aan hen. Dat was allemaal de schuld van hun voorouders. Ze hadden niets misdaan. Nou ja misschien waren zij ook wel fout op een aantal punten, maar onttrek je maar eens aan wat de meeste mensen doen en gewoon vinden. Nee ze voelden zich gevangen in een volk, gevangen in het verleden. Ze waren niet in staat de lijnen om te buigen van kwaad naar goed. Op hun eentje zou dat nooit lukken en toen hadden ze het maar opgegeven. Maar wat zegt God. ‘Kijk naar de toekomst. Ga het anders doen. Je bent verantwoordelijk voor jezelf. Ik kijk je niet aan op wat je vader heeft gedaan of wat je zoon doet. Je bent alleen verantwoordelijk voor jezelf. Als je rechtvaardig bent dan redt je het anders niet. De keuze is aan uzelf.’

Deuteronomium 24:16	De vaders mogen niet ter dood gebracht worden om de kinderen, en de kinderen mogen niet ter dood gebracht worden om de vaders. Ieder zal alleen om zijn eigen zonde ter dood gebracht worden
2 Koningen 14:5,6 Vgl. 2 Kronieken 24:4	En het gebeurde, toen hij (Amazia) het koningschap stevig in zijn hand had, dat hij zijn dienaren doodde die de koning, zijn vader, gedood hadden. Maar de kinderen van die moordenaars bracht hij niet ter dood, zoals geschreven staat in het wetboek van Mozes, waar de HEERE geboden heeft: De vaders mogen niet ter dood gebracht worden om de kinderen en de kinderen mogen niet ter dood gebracht worden om de vaders, maar ieder zal om zijn eigen zonde ter dood gebracht worden.
Johannes 9:1-2	En in het voorbijgaan zag Hij iemand die blind was van de geboorte af. En Zijn discipelen vroegen Hem: Rabbi, wie heeft er gezondigd, hij of zijn ouders, dat hij blind geboren zou worden? Jezus antwoordde: Hij heeft niet gezondigd en zijn ouders ook niet, maar dit is gebeurd, opdat de werken van God in hem geopenbaard zouden worden.

Die de misdaad van de vaders vergeldt aan de kinderen,

Laten we eerlijk zijn het is een van onze hebbelikheden om de schuld af te schuiven. 'Ik heb het niet gedaan, maar hij of zij.' Het is – om een voorbeeld te geven – ook voor justitie in Nederland niet zo gemakkelijk om tot een juist vonnis te komen wanneer mensen deel uitmaken van een criminele groep of wanneer de criminele daad samen met anderen gepleegd is. Uitgezocht moet dan worden wie de dader is. Het is niet zo voor de hand liggend om een hele groep te straffen voor wat een van de leden van die groep heeft gedaan. Dit lijkt ook een van de bijwerkingen van het spreekwoord over 'de vaders die onrijpe druiven gegeten hebben en de tanden van de kinderen die ruw geworden zijn'. Men duikt onder in de massa. Het individu zoekt een vluchtweg in de collectiviteit. 'Ik heb het niet gedaan maar 'zij' of op zijn hoogst 'wij', maar ik was het niet alleen. Iedereen is schuldig. Op die manier denkt men onder het vonnis van de hoogste Rechter uit te komen. Hoewel het allemaal niet zo sterk overkomt, lijkt er toch wel iets in te zitten. Let bijvoorbeeld eens op het tweede gebod van de tien geboden. Exodus 20:4-6 *U zult voor uzelf geen beeld maken, geen enkele afbeelding van wat boven in de hemel, of beneden op de aarde of in het water onder de aarde is. U zult zich daarvoor niet neerbuigen, en die niet dienen, want Ik, de HEERE, uw God, ben een na-ijverig God, Die de misdaad van de vaders vergeldt aan de kinderen, aan het derde en vierde geslacht van hen die Mij haten, maar Die barmhartigheid doet aan duizenden van hen die Mij liefhebben en Mijn geboden in acht nemen.* 'Die de misdaad der vaders vergeldt aan de kinderen', zegt de HEERE al moet er wel bij gezegd worden wat de toevoeging is: *aan het derde en vierde geslacht van hen die Mij haten.* Het gaat om mensen van de volgende generaties *die God haten*. En toch. Ook al geeft dit gebod de gelegenheid aan volgende generaties om zich te bekeren en een andere koers te varen, de gedachte die zich onmiskenbaar aan de lezer opdringt is dat de houding van de ouders gevolgen heeft voor de kinderen. Bij iemand als koning David zien we dat *de moord* en *de echtbreuk* waar hij zich aan schuldig maakte, bij wijze van straf zijn sporen zou trekken door de volgende generatie. 2 Samuël 12:10,11 We noemen nu David omdat we een voorbeeld hebben dat Bijbels genormeerd is, maar we kennen allen wel mensen die zich beklagen over een beroerde jeugd. Een vader met losse handjes of alcoholisme, zulke zaken trekken – als God het niet verhoedt – hun sporen door de generaties. En toch, het mag dan waar zijn dat de collectiviteit toen en nu een zekere rol speelt, tegelijkertijd is er altijd de persoonlijke verantwoordelijkheid geweest waardoor iemand schoon schip kon maken met God en het verleden. Iemand zoals koning Manasse bijvoorbeeld. Trouwens ook koning David heeft de verantwoordelijkheid voor zijn schuld erkend. Psalm 51.

We kennen allen wel mensen die zich beklagen over een beroerde jeugd. Een vader met losse handjes of alcoholisme, zulke zaken trekken – als God het niet verhoedt – hun sporen door de generaties.

God doelt vooral op de tijd van het Nieuwe Verbond

Het volk kijkt terug naar het verleden. Het beroept zich op het Oude Verbond en hoe het in die tijd toeging tussen God en de mensen. Ze hebben hun argumenten, wanneer we bijvoorbeeld denken aan het tweede gebod. God lijkt echter vooral naar de toekomst te kijken. De HEER focust op het Nieuwe Verbond. Het lijkt er inderdaad op dat de persoonlijke verantwoordelijkheid echt een issue wordt bij het Nieuwe Verbond. Er is namelijk een groot verschil tussen het Oude en het Nieuwe Verbond. Zo heeft ieder mens in het Nieuwe Verbond ook de instrumenten om persoonlijk verantwoordelijkheid te dragen. Wat te denken van de elementaire zin tussen de beloften van het Nieuwe verbond in Jeremia 31:34 *Dan zullen zij niet meer eenieder zijn naaste en eenieder zijn broeder onderwijzen door te zeggen: Ken de*

HEERE, want zij zullen Mij allen kennen, vanaf hun kleinste tot hun grootste toe, spreekt de HEERE. Want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en aan hun zonde niet meer denken. Ieder gelovig mens zal in het Nieuwe verbond persoonlijk alles ontvangen wat hij nodig heeft om God op de gepaste manier te vertrouwen en te dienen. Mensen zijn niet langer van elkaar afhankelijk zoals in de tijd van het Oude Verbond toen het volk afhankelijk was van de charismatische personen zoals de koning en de priester en de profeet. Die hadden de Geest van God ontvangen, de rest nog niet. Maar dat zou dus anders worden in de tijd van het Nieuwe Verbond. Dan zal God Zijn Geest uitstorten op alle vlees, zoals de profeet Joël het zegt. Handelingen 2 Het valt op dat zowel Ezechiël als Jeremia – die het gebruik van dit spreekwoord kennen – Gods kritiek laten horen. Beiden denken daarbij niet vooral aan het verleden en het Oude Verbond, maar aan de toekomst en het Nieuwe Verbond. Dat kun je opmaken uit de termen ‘een nieuw hart en een nieuwe geest’ – die we horen in Ezechiël 18:31 *Werp al uw overtredingen, waarmee u overtreden hebt, van u af en maak u een nieuw hart en een nieuwe geest.* Ook Jeremia 31:31 en volgende refereert aan het Nieuwe Verbond. Het zal niet toevallig zijn dat juist hier – bij het definitieve afscheid van het Oude Verbond – het spreekwoord ter sprake gebracht wordt. Jeremia 31:29 *In die dagen zullen zij niet meer zeggen: De vaders hebben onrijpe druiven gegeten, en de tanden van de kinderen zijn stomp geworden. Maar ieder zal om zijn eigen ongerechtigheid sterven. Ieder mens die onrijpe druiven eet – zijn tanden zullen stomp worden.* God zegt: *‘Ik wil het vanaf nu niet meer horen.’* Ieder mens is persoonlijk verantwoordelijk voor zichzelf. Iemand kan zijn schuld niet afschuiven op zijn vader of op zijn zoon. Ieder mens heeft – van Godswege – in het vervolg alles in huis wat hij nodig heeft om die persoonlijke verantwoordelijkheid te dragen. Het Nieuwe Verbond met de beloften van de verzoening van de zonde en de Heilige Geest is ook van Gods kant berekend op de bekering en de nieuwe gehoorzaamheid, die God van ieder mens vraagt. God heeft het in huis – dankzij onze Heere Jezus Christus – en Hij schenkt de vergeving van zonde en de Heilige Geest uit genade aan ieder mens die een beroep doet op Gods genade en de beloften van Zijn verbond.

Het valt op dat zowel Ezechiël als Jeremia – die het gebruik van dit spreekwoord kennen – Gods kritiek laten horen. Beiden denken daarbij niet vooral aan het verleden en het Oude Verbond, maar aan de toekomst en het Nieuwe Verbond. Dat kun je opmaken uit de termen ‘een nieuwe hart en een nieuwe geest’.

Alle mensenlevens behoren Mij toe.

Het is niet helemaal duidelijk – omdat het over Israël gaat – maar vermoedelijk heeft de HEERE het over ieder mens als Hij zegt dat ‘alle mensenlevens Hem toebehoren’. Ezechiël 18:4 *Zie, alle mensenlevens behoren Mij toe. Zowel het leven van de vader als het leven van de zoon, die behoren Mij toe.* Wij zijn – wie we ook zijn en hoe ons leven zich ook ontwikkeld heeft – schepsels van God. Wij zijn van Hem, zoals de klei het eigendom is en het stempel draagt van de pottenbakker. Blijkbaar wil de HEERE hier afzien van de stap die de zondige mens kan zetten in het geloof naar God wanneer een mens God als God erkent. Met de stap in geloof worden we ingelijfd in het Verbond van God en ontvangen we deel aan Gods beloften en onderwerpen we ons aan de verbondseisen. Juist met de verbondssluiting met het volk Israël komt naar voren dat dat de akte is waardoor zij Gods volk worden en God hun God. De woorden *‘en jullie zullen Mijn volk zijn en Ik jullie God’* zijn doorslaggevend bij de Verbondssluiting. De verbondssluiting op grond van de tien geboden begint niet toevallig met de woorden: *‘Ik ben de HEERE Uw God’*. Hoewel de stap in het geloof naar God en de verbondssluiting en de sacramenten van het Verbond de woorden ‘Mijn God en Mijn volk’ onderstreept en bekrachtigt, noemt God alle mensen Zijn eigendom. God denkt inclusief en niet exclusief en kan dit ook doen omdat het Verbond in principe voor

elk mens open staat. Ieder mens kan – ongeacht wie hij was of wat hij op zijn kerfstok heeft – de beloften van het Nieuwe Verbond aanvaarden en kind van God worden. Niet ieder mens neemt deze stap. Integendeel het ziet er naar uit dat niet alleen de wereld maar ook Gods eigen volk afkerig is geworden van de HEERE, maar in principe kan ieder mens – Jood of heiden – deze stap zetten. Johannes 1:10-13 *Hij was in de wereld en de wereld is door Hem ontstaan en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; die niet uit bloed, niet uit de wil van vlees en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn. Wat ben je? Schepsel of verbondskind, er is best wel een verschil. Het is een verschil wat er is vanwege de menselijke situatie. Van Gods kant is al het nodige gedaan om voor ieder mens de toegang tot Gods hart te openen. Er is niemand die kan zeggen dat dit niet voor hem of haar weggelegd was. Niemand heeft God hiervan verstoken. Als wij de stap in het geloof niet zetten is dat aan ons te wijten en aan niemand anders. En Gods verkiezing dan? Die is er. Wie zal het ontkennen. Maar het is de verkiezing uit genade. Dat wil zeggen, er wordt geen verschil gemaakt tussen de mensen. Die wel en die niet. Voor ieder mens is dit weggelegd maar het vraagt wel wat: namelijk de volkomen overgave aan God. Niet alleen Gods beloften mag een mens aannemen, maar ook de verplichting van het nieuwe leven dat God hem en haar door de vergeving der zonden en de heilige Geest mogelijk maakt. Het feit dat dit voor ieder mens blijikbaar bijzonder moeilijk is – om volledig van genade te leven – is geen reden om God verwijten te maken dat Hij de ene mens voortrekt boven de ander. Niemand wordt voorgetrokken: ieder mens die Gods Koninkrijk binnengaat komt door de deur die genade heet. Maar goed een mens moet wel zichzelf, zijn ego, zijn belangen en begeerten opgeven en zich volledig toewijden aan God, Zijn eer, Zijn Naam, Zijn gerechtigheid en heiligheid. Een mens die de genade en de kracht ontvangt om de stap in geloof te zetten verliest zichzelf overigens niet, maar wordt volkomen zichzelf en komt tot zijn eigenheid en bestemming. Een van de meest lastige zaken is de nieuwe gehoorzaamheid oftewel te gaan doen wat God zegt. De eerste mensen hadden het daar moeilijk mee. Zij zijn op dit punt gestruikeld. De nieuwe mens moet dit aanleren. Er hangt heel veel van af. Zo niet alles. Want zegt de HEERE in Ezechiël 18:4 *Zie, alle mensenlevens behoren Mij toe. Zowel het leven van de vader als het leven van de zoon, die behoren Mij toe. De mens die zondigt, die zal sterven.**

Wat ben je? Schepsel of verbondskind, er is best wel een verschil. Het is een verschil wat er is vanwege de menselijke situatie. Van Gods kant is al het nodige gedaan om voor ieder mens de toegang tot Gods hart te openen. Er is niemand die kan zeggen dat dit niet voor hem of haar weggelegd was.

Zonde op het gebied van afgoderij.

De mensen die behoren tot het volk Israël proberen een mist op te trekken als het gaat over wie verloren gaat en wie niet. Volgens hen is dat niet te zeggen. Het is gewoon niet uit te maken wie fout zit en wie niet. De schuld zit al vaak bij de voorouders dus waar hebben we het over, zeggen ze. Maar God is het daar volstrekt mee oneens. God schept helderheid op dit punt met de regel: 'De mens die zondigt die zal sterven.' Daar kan iedereen het mee doen. Nu weet men dus waar men aan toe is. Maar, zo zal de volgende vraag luiden: 'Wat verstaat de HEERE onder 'zonde'?' Wat noemt God nu zonde en wat niet? Daar kan ook nog veel gedoe over zijn. Over wat goed of kwaad is. Zulke dingen lijken ook met de tijd te veranderen. Soms komen er nieuwe regels bij. Ook gebeurt het dat oude regels door iedereen worden overtreden en dat men daar *dus* geen punt meer van maakt. Ook houden wij mensen er blijikbaar een soort maatstaf op na als we het hebben over *zware zonden*. Dat zou dan echt fout zijn. En *lichte zonden*,

die zouden er dan nog mee door kunnen. Hoe dan ook, het leek de HEERE een goede gedachte om het stof weer eens te blazen van de Thora en nog eens kort samen te vatten wat Hij zonde noemt. Feitelijk zal blijken dat de tijden wel veranderen, maar God niet. Wat de HEERE in de Thora als fout had bestempeld draagt dat stempel honderden jaren daarna nog. En wat in de Thora aangemoedigd wordt als iets wat God toejuicht dat blijkt nog steeds niet veranderd. Wat dat betreft veranderen wij mensen sneller dan God. De wet is een soort van onveranderlijke spiegel waarin we onszelf kunnen bekijken om te zien wat er allemaal aan mankeert. Jakobus 1:23 Zoals we voor de spiegel ons haar goed doen en de tandpasta van onze wang vegen, zo zou ook onze reactie moeten zijn op de Thora van God. We moeten gaan doen wat Hij aanbeveelt en nalaten wat God als zonde afwijst. Dan zien we er goed uit. Dan zijn we wat de HEERE noemt: rechtvaardig. Het is voor de mensen van toen, maar ook voor ons waardevol om eens op een rijtje gezet te krijgen wat nu goed is en wat niet. Ezechiël 18:5 *Wanneer nu iemand een rechtvaardige is en recht en gerechtigheid doet* – en dan volgen de regels voor de relatie met God en vervolgens komt de onderlinge relatie aan de beurt. Wat dat betreft wordt de volgorde aangehouden van de tien geboden waarbij de eerste vier geboden de relatie met de HEERE God raken en de volgende zes de onderlinge relatie tussen mensen regelen. Het eerste voorschrift gaat over dienst aan de afgoden en de maaltijden ter ere van een afgod. Ezechiël 18:6 *hij eet geen offermaaltijden op de bergen, slaat zijn ogen niet op naar de stinkgoden van het huis van Israël*. Met dit gebod worden de eerste twee van de tien geboden geraakt. Men houdt er andere goden op na naast de HEERE en men buigt zich ervoor neer en dient die goden. Ook de profeten van het Oude Testament veroordelen de afgodendienst. Wanneer in de tijd van het Nieuwe Verbond mensen uit andere (heiden)volken zich aansluiten, blijft het streng verboden om mee te doen met de maaltijden ter ere van de afgoden. Net als het heilig Avondmaal bij ons zou men gemeenschap hebben met zo'n afgod via een maaltijd met andere gelovigen. Ook is het geloven in en het dienen van andere goden uit den boze. Maar vlees halen uit de heidense tempel – die als slagerij fungeerde – is in het begin van onze jaartelling geen probleem, ook niet als dat vlees aan de goden is gewijd.

De afwijzing van afgodendienst en maaltijd ter ere van een afgod op de bergen.

Exodus 20:3-5	U zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. U zult voor uzelf geen beeld maken, geen enkele afbeelding van wat boven in de hemel, of beneden op de aarde of in het water onder de aarde is. U zult zich daarvoor niet neerbuigen, en die niet dienen (..)
Jesaja 57:7	Op een hoge en verheven berg spreidt u uw bed uit; ook daarheen klimt u op om een slachtoffer te brengen. Vergelijk Jesaja 65:7
1 Korintiërs 10:14-20	Daarom, mijn geliefden, vlucht weg van de afgodendienst. (..) Wat zeg ik hiermee dan? Dat een afgod iets is, of dat een afgodenoffer iets is? Nee, ik zeg dit omdat wat de heidenen offeren, zij dat aan demonen offeren en niet aan God, en ik wil niet dat u met de demonen gemeenschap hebt.
1 Tessalonicenzen 198-10	Want zij vermelden zelf over ons hoezeer wij ingang bij u gekregen hebben en hoe u zich van de afgoden tot God bekeerd hebt om de levende en waarachtige God te dienen, en Zijn Zoon uit de hemelen te verwachten, Die Hij uit de doden heeft opgewekt, namelijk Jezus, Die ons verlost van de komende toorn.
Openbaring 21:7,8	Wie overwint, zal alles beërven, en Ik zal voor hem een God zijn en hij zal voor Mij een zoon zijn. Maar wat betreft de lafhartigen, ongelovigen,

verfoeilijken, moordenaars, ontuchtplegers, tovenaars, afgodendienaars en alle leugenaars: hun deel is in de poel die van vuur en zwavel brandt.
--

Zonde op seksueel gebied.

De tweede overtreding die als zonde wordt gewaarmerkt ligt op seksueel terrein. En dat niet alleen omdat er op een of andere manier een natuurlijke relatie ligt tussen afgodendienst en seksuele uitpattingen. De seksuele begeerte is een drijfveer die – zolang de mensheid bestaat – mensen tot grensoverschrijdend geslachtsverkeer heeft overgehaald. Het is volgens dit gebod niet onduidelijk van wie de zonde uitgaat. Dat is in dit geval duidelijk de man. Ezechiël 18:6 *onteert de vrouw van zijn naaste niet, heeft geen gemeenschap met een afgezonderde vrouw*. God wil het huwelijk van de ander beschermen. Daar moet een man van buitenaf geen inbreuk op maken door met de vrouw van een ander gemeenschap te hebben. Geslachtsverkeer behoort binnen de beschermende ruimte van het huwelijk plaats te vinden en niet daarbuiten. Daarmee wordt niet alleen het huwelijksverbond opgebroken, maar ook verliest de vrouw van de naaste op die manier haar eer. Heel het dorp kijkt haar na. ‘Weet je dat die en die...? De manier waarop de gemeenschap er op reageert is op zijn beurt ook weer desastreus voor een eventueel herstel van de relatie. Als iedereen het weet voelen man en vrouw zich niet meer op hun gemak in het dorp. Hun relatie staat bijzonder onder druk. Zal dat wel goed gaan? Ook de Heere Jezus is niet van mening dat iemand in zo’n geval bij zijn vrouw weg moet gaan (of de vrouw bij haar man) maar dat het wel een voldoende reden is voor echtscheiding. Naast het overspel wordt hier door de HEERE iets afgewezen wat ook al eerder in Leviticus voorbijkwam. Een man mag geen gemeenschap hebben met een menstruerende vrouw. Wie vraagt naar de reden kan zijn vermoedens hebben. De reden dat de HEERE hier de vinger bij legt lijkt ook ingegeven door de bescherming van de integriteit van de vrouw. De HEERE neemt dit bijzonder hoog op. Niet alleen zet Hij dit verbod tussen alle verbodsbepalingen die Israël moeten afzonderen van de volkeren – zoals in Leviticus 18 – maar Hij herhaalt het ook op een moment dat Israël op het punt staat het Nieuwe Verbond binnen te gaan. Voor de HEERE is dit een heel wezenlijk gebod. Hij is niet veranderd op dit punt mocht iemand dat denken.

De afwijzing van overspel en gemeenschap met een vrouw die menstrueert.

Exodus 20:14	U zult niet echtbreken
Leviticus 18:19,20 Leviticus 20:10,18	U mag niet naderen tot een vrouw die vanwege haar afzondering onrein is, om haar schaamdelen te ontbloten. U mag niet met de vrouw van uw naaste de geslachtsdaad verrichten om gemeenschap met haar te hebben. Dan verontreinigt u zich met haar.
Matteus 19:9	Maar ik zeg u: Wie zijn vrouw verstoot anders dan om hoererij en met een ander trouwt, die pleegt overspel, en wie met de verstotene trouwt, pleegt ook overspel.
1 Korintiërs 6:9,10	Of weet u niet dat onrechtvaardigen het Koninkrijk van God niet zullen beërven? Dwaal niet! Ontuchtplegers, afgodendienaars, overspelers, schandknappen, mannen die met mannen slapen, dieven, hebzuchtigen, dronkaards, lasteraars en rovers zullen het Koninkrijk van God niet beërven.
Openbaring 21:7,8	Wie overwint, zal alles beërven, en ik zal voor hem een God zijn en hij zal voor Mij een zoon zijn. Maar wat betreft de lafhartigen, ongelovigen, verfoeilijken, moordenaars, ontuchtplegers, tovenaars, afgodendienaars en alle leugenaars: hun deel is in de poel die van vuur en zwavel brandt. Dit is de tweede dood.

Zonde ingeval van armen en mensen die schulden hebben.

De HEERE geeft een aantal criteria waar rechtvaardige mensen aan moeten voldoen. God houdt ons de wet voor. De lat van Gods wet ligt hoog. God is wat dat betreft niet veranderd. We kunnen bij wijze van spreken net zo goed de Thora lezen. Daar komen we dezelfde wetten tegen. Toch is het goed dat de HEERE dit doet. Als God niet heel precies aan zou geven wat Hij bedoelt, zouden wij de indruk krijgen dat wat wij daaronder verstaan wel ongeveer zal kloppen. Mogelijk klopt het ook. Maar in dat geval is het juist goed dat God een aantal geboden op een aantal terreinen van het leven naar voren haalt. We kunnen ons leven in dat geval spiegelen en kijken hoe het er uit ziet in vergelijking met wat God van ons vraagt. Een van de zaken die de HEERE bijzonder na aan het hart ligt is de zorg voor de armen. Ook als die mensen het aan zichzelf te wijten hebben dan nog vraagt God van ons een bijzonder barmhartig hart en een stel vrijgevige open handen. Het gaat Hem niet alleen om de arme maar inderdaad ook om de persoon die zich diep in de schulden gestoken heeft. Voor de armen en de mensen met schulden is het vervelend dat zij het eerste slachtoffer zijn van mensen die zich van God afkeren. Wanneer men zich van God afkeert heeft dat namelijk vaak een reden. De reden is dat men meer geld en meer gezondheid en meer welvaart en meer succes wil dan men had. Zulke mensen zitten niet erg te wachten op mensen met wie ze hun rijkdom ook nog eens moeten delen. Verder nemen mensen die met God breken het vaak minder nauw met de geboden van God en het onrecht – want zo noemen we het overtreden van Gods geboden – is voor de arme en de kwetsbare mensen in de samenleving vaak bijzonder schadelijk omdat zij gemakkelijk weg te zetten zijn. Er is geen haan die daar naar kraait. Die mensen staan kwetsbaar in de maatschappij. Vaak moeten ze iets van hun bezit of zelfs hun huis als onderpand geven, maar ze zijn niets zonder hun overkleding of hun huis. Het is hun beschutting tegen de kou. Die zaken moeten hen van God voor het donker worden teruggegeven. Ze hebben geen advocaat of rechtsbijstandsverzekering om hen te helpen ingeval van onrecht. En dan hebben we het nog niet over mensen die in acute nood verkeren; ze hebben honger of feitelijk geen kleding om zich tegen de kou te wapenen. Ezechiël 18:7 *buit niemand uit, geeft aan de schuldenaar zijn onderpand terug, maakt geen roofgoed buit, geeft de hongerige zijn brood, bedekt de naakte met kleding*, God beschermt de weduwen en wezen, de armen en de vreemdeling. Wie omziet naar deze kwetsbare mensen heeft een plaatsje in het hart van God. De Here Jezus tekent in een parabel een situatie waarin Hij onze houding ten aanzien van de behoeftige medechristen – Mijn broeders – beslissend noemt voor de toegang of de blokkade van de ingang van de hemel. Het is belangrijk, zeker maar het zal niet zonder die andere geboden kunnen en het geloof in God om werkelijk de toegang te verkrijgen tot Gods hart. Ook de apostel Paulus moedigt de christenen aan een open mind te hebben op het gebied van de mededeelzaamheid aan de armen. De gemeente in Jeruzalem is jarenlang – met hulp van de gemeenten uit de volken – door de apostel ondersteund. Voor Johannes, de apostel van de liefde staat dit gebod als een paal boven water.

Als mensen in gebreke blijven op het gebied van de mededeelzaamheid.

Leviticus 19:9-15	Wanneer u nu de oogst van uw land binnenhaalt, mag u de rand van uw akker niet helemaal afmaaien, en wat van uw oogst is blijven liggen, mag u niet oprapen. U mag ook uw wijngaard niet nalopen en de afgevallen druiven van uw wijngaard niet oprapen. U moet ze voor de arme en voor de vreemdeling achter laten. Ik ben de HEERE, uw God. (..) U mag uw naaste niet afpersen en niet beroven. Het arbeidsloon van de dagloner mag niet de nacht bij u overblijven tot de volgende morgen. U mag een dove niet vervloeken en vóór een blinde mag u geen struikelblok neerleggen, maar u moet uw God vrezen. Ik ben de HEERE. U mag geen onrecht doen in de rechtspraak, u mag geen partij trekken
-------------------	--

	voor de arme en de aanzienlijke niet voortrekken. Op rechtvaardige wijze moet u uw naaste oordelen.
Matteus 25:31-40	Dan zal de Koning zeggen tegen hen die aan Zijn rechterhand zijn: Kom, gezegenden van Mijn Vader, beërf het Koninkrijk dat voor u bestemd is vanaf de grondlegging van de wereld. Want Ik had honger en u hebt Mij te eten gegeven; Ik had dorst en u hebt Mij te drinken gegeven; Ik was een vreemdeling en u hebt Mij gastvrij onthaald. Ik was naakt en u hebt Mij gekleed; Ik ben ziek geweest en u hebt Mij bezocht; Ik was in de gevangenis en u bent bij Mij gekomen. Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden: Heere, wanneer hebben wij U hongerig gezien en te eten gegeven? Of dorstig en te drinken gegeven? Wanneer hebben wij U als een vreemdeling gezien en gastvrij onthaald, of naakt en hebben U gekleed? Wanneer hebben wij U ziek gezien of in de gevangenis en zijn bij U gekomen? En de Koning zal hun antwoorden: Voorwaar, Ik zeg u: voor zover u dit voor een van deze geringste broeders van Mij gedaan hebt, hebt u dat voor Mij gedaan.
2 Korintiërs 9:6-15	En dit zeg ik: Wie karig zaait, zal ook karig oogsten; en wie zegenrijk zaait, zal ook zegenrijk oogsten. Laat ieder doen zoals hij in zijn hart voorgenomen heeft, niet met tegenzin of uit dwang, want God heeft een blijmoedige gever lief. En God is bij machte elke vorm van genade overvloedig te maken in u, zodat u, wanneer u in alles altijd al het nodige bezit, overvloedig kunt zijn in elk goed werk. Zoals geschreven staat: Hij heeft uitgestrooid, hij heeft aan de armen gegeven; zijn gerechtigheid blijft tot in eeuwigheid. Hij nu Die de zaaier zaad verschaft, moge ook brood tot voedsel schenken en uw zaigoed doen toenemen en de vruchten van uw gerechtigheid vermeerderen. Zo zult u in alles rijk worden, tot alle vrijgevigheid in staat, een vrijgevigheid die door middel van ons dankzegging aan God teweegbrengt. Want het betonen van deze dienst vult niet alleen de tekorten van de heiligen aan, maar is ook een overvloedige bron van vele dankzeggingen aan God, want door dit bewijs van dienstbetoon verheerlijken zij God vanwege de onderdanigheid aan het Evangelie van Christus, overeenkomstig uw belijdenis, en vanwege de gulle handreiking aan hen en aan allen. En in hun gebed voor u verlangen zij vurig naar u vanwege de allesovertreffende genade van God over u. Ja, God zij dank voor Zijn onuitsprekelijke gave!
1 Timoteus 6:17-19	Beveel de rijken in deze tegenwoordige wereld dat zij niet hoogmoedig zijn, en hun hoop niet gevestigd houden op de onzekerheid van de rijkdom, maar op de levende God, Die ons alle dingen in rijke mate verschaft om ervan te genieten; ook om goed te doen, rijk te zijn in goede werken, vrijgevig te zijn en bereid om samen te delen. Zo verzamelen zij voor zichzelf een schat: een goed fundament voor de toekomst, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen.

Zonde in de manier waarop men arme en behoeftige mensen behandelt.

Wat de armen betreft en andere mensen die in de problemen komen: zij zijn sterk afhankelijk van de goedheid en de eerlijkheid van de mensen die een zeker welstand hebben bereikt. Men wil alles wel doen als men maar eten heeft of uit de schulden komt of... Dat laatste maakt hen buitengewoon kwetsbaar. Hun bereidwilligheid om iets te doen waardoor ze hun leven een andere perspectief kunnen geven kan hen ook verleiden tot onvoorzichtigheid. Wanneer mensen te goed van vertrouwen worden of niet narekenen wat hen als gunstig voor ogen wordt gesteld; als men niet een nachtje slaapt om de

consequenties van een en ander goed te overdenken voordat men een beslissing neemt, kan het zomaar zijn dat men zich uitlevert aan iemand die gemakkelijk een groot bedrag aan geld uitleent maar dan wel tegen woekerrente. ‘Onder druk wordt alles vloeibaar’, zegt het spreekwoord. Achteraf zal men dan zeggen dat men geen kant uit kon en dat men zich geforceerd gevoeld heeft, maar ja dat is praten achteraf. In de tijd van de Heere Jezus heeft het bankwezen zijn intree gedaan en is het sparen met rente blijkbaar mogelijk en iets wat aanmoediging verdient. Natuurlijk kan men – zeker in het geval van Israël – zijn toevlucht zoeken tot de oudste die recht spreekt in de poort. De oudste is een bekende, een vooraanstaand lid van een bepaalde familie. Vaak wordt door een groep van wijze mensen recht gesproken. We zien er een voorbeeld van in het geval van Boaz die met Ruth wil trouwen. Ruth 4:2 De rechters in de poort zoeken uit of er nog meer gegadigden zijn. Pas als die geen belang heeft is – althans juridisch – de weg vrij voor Boaz om met Ruth te trouwen. Zo bemiddelden de rechters tussen een mens en zijn naaste in Israël. Maar – hoe gaat dat vaak – als iemand helemaal aan lager wal geraakt is, is zijn recht vaak ook ver te zoeken. De HEERE dringt er op aan dat de rechters eerlijk recht spreken en de arme niet benadelen. Ezechiël 18:8 *leent niet uit tegen rente en neemt geen winst, keert zijn hand af van onrecht, geeft een betrouwbaar oordeel bij geschillen tussen de een en de ander.*

Geen woekerrente, geen oneerlijke winst en geen onrecht tegen arme mensen maar hen recht doen.

Exodus 22:25	Als u iemand van Mijn volk, een van de armen onder u, geld leent, dan mag u zich niet als een schuldeiser tegenover hem gedragen. U mag hem geen rente opleggen.
Leviticus 19:15	U mag geen onrecht doen in de rechtspraak, u mag geen partij trekken voor de arme en de aanzienlijke niet voortrekken. Op rechtvaardige wijze moet u uw naaste oordelen.
Spreuken 28:8	Wie met rente en met winst zijn bezit vermeerdert, brengt het bijeen voor hem die zich over armen ontfermt.
Job 34:19	Hij trekt geen partij voor de vorsten, en trekt de rijke niet voor boven de arme, want zij zijn allemaal het werk van Zijn handen
Matteus 25:27	Dan had u mijn geld aan de bankiers moeten geven, en ik zou bij mijn komst het mijne met rente teruggekregen hebben
Jakobus 2:5,6	Luister, mijn geliefde broeders, heeft God de armen van deze wereld niet uitverkoren om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen te zijn van het Koninkrijk, dat Hij beloofd heeft aan hen die Hem liefhebben? U hebt daarentegen de arme schandelijk behandeld. Zijn het niet de rijken die u overweldigden en slepen juist zij u niet naar de rechtbank?

De hele Thora

Het mag duidelijk zijn dat de HEERE slechts enkele voorbeelden noemt van zondig gedrag. Voordat iemand denkt dat hij toe kan met deze 15 voorbeelden verwijst de HEERE hem door na de hele wet, naar alle verordeningen en bepalingen van de Thora. Ezechiël 18:9 *gaat in Mijn verordeningen en neemt Mijn bepalingen in acht door betrouwbaar te handelen – die rechtvaardige zal zeker in leven blijven, spreekt de Heere HEERE.*

De rechtvaardige met zijn gewelddadige zoon en die heeft weer een rechtvaardige zoon.

Bij de gewelddadige zoon van deze man en bij de rechtvaardige zoon van die zoon komen telkens vergelijkbare voorbeelden voorbij als boven genoemd en uitgewerkt zijn. Ieder mens wordt tegen de

meetlat van de Thora aangezet om te bepalen of iemand rechtvaardig is of niet. Het kan inderdaad maar zo dat een op zich rechtvaardige man een onrechtvaardige zoon voortbrengt. Wie verwacht dat? Niemand, maar het komt wel voor. Samuël was toch een voorbeeldig mens, terwijl zijn zonen niet deugden. 1 Samuel 8:1-3 Datzelfde geldt van een aantal van Davids zonen. Rechtvaardigheid is niet besmettelijk. Hoewel het zo is dat 'Goed voorbeeld goed volgen', is het zeker geen uitgemaakte zaak dat het nageslacht in het goede spoor blijft van de ouders. De Heere Jezus geeft een voorbeeld van een vader die twee zonen had. Hij had goede verwachtingen van de een, maar uiteindelijk bleek de ander meer betrouwbaar. Het blijft lastig. De vader van de verloren zoon had feitelijk twee verloren zonen – een zoon die alles deed wat God verbood en een zoon die een wettische invulling van het leven had. Hij gedroeg zich als knecht van zijn vader, niet als zijn zoon. Terwijl de verloren zoon gered werd, ging de andere zoon misschien wel verloren. De apostel Paulus is van mening dat mensen die ambtsdrager worden een voorbeeldig leven moeten leiden. Hij vindt zelfs dat er op de kinderen van zo'n man niets aan te merken moet zijn. 1 Timoteus 3:4/Titus 1:6 Dat gaat vrij ver in het licht van wat er net is gedeeld over goede vaders en slechte zonen. Een manier om met deze uitspraak van Paulus om te gaan is er van uit te gaan dat de apostel bedoelt dat de vader rechtvaardig blijft denken en leven ook als zijn zoon afwijkt van de goede weg. Dit laatste is iets wat een mens inderdaad tot zijn teleurstelling lang niet bij iedereen waarneemt. Met andere woorden veel mensen hebben de neiging om – als het hun eigen kind betreft – plotseling wat 'soepeler' om te gaan met de regels. Opeens vinden ze goed wat ze altijd veroordeeld hebben toen hun kinderen nog klein waren. Dat is geen stijl. Zulke mensen zijn niet goed bruikbaar in het ambt. Wijsheid is voor ieder mens welkom, maar dat is toch iets anders dan alles maar door de vingers zien. De Bijbelse regel die wij ontdekken is dat een vader niet afgerekend wordt op de manier van leven van zijn zoon en andersom. Het is de HEERE er trouwens niet om te doen om te laten zien dat kinderen een heel andere weg kunnen kiezen dan hun ouders. De HEERE wil feitelijk maar een ding en dat is duidelijk maken dat ieder mens beoordeeld wordt op wat hij zelf heeft gedaan of nagelaten. Ieder mens is verantwoordelijk voor zichzelf. En dat een mens de schuld niet kan afschuiven op de ander. In Ezechiël 18 beschrijft de HEERE dat het mogelijk is dat een rechtvaardige vader een goddeloze zoon voortbrengt terwijl die op zijn beurt een rechtvaardige zoon het licht doet zien. Een vraag die opkomt – bij ons mensen die het blijkbaar niet altijd gemakkelijk vinden om de verantwoordelijkheid voor hun eigen leven te nemen – is de vraag of een mens nu fout zit bij één van de genoemde zonden of al de zonden die voorbijkomen in het rijtje. Het antwoord is vermoedelijk dat we bij een overtreding al onder de limiet zakken. Ezechiël 18:10,11 *Maar heeft hij nu een gewelddadige zoon voortgebracht, een bloedvergieter, die helaas maar één van die dingen doet – terwijl de vader dat allemaal niet doet* Daarna volgt de rest van de overtredingen. Ook wanneer iemand stelselmatig op een punt in de fout gaat zit hij niet goed. Het gaat om de volledige toewijding aan God waarbij we ons niet permitteren op dit of dat vlak af te wijken van de regel.

<p>Een manier om met deze uitspraak van Paulus om te gaan is er van uit te gaan dat de apostel bedoelt dat de vader rechtvaardig blijft denken en leven ook als zijn zoon afwijkt van de goede weg.</p>
--

Als iemand zich bekeert denkt God niet aan het verleden.

Het kan zijn dat men dit nieuwe inzicht van de profeet Ezechiël – zij het met frisse tegenzin – nog wel kon appreciëren. Dat werd anders toen hij met een nog veel verdergaand voorbeeld kwam. In het eerste voorstel gaat het namelijk om de wisseling van generaties. Het kan zijn – dat komt niet zo vaak voor maar het is zeker mogelijk – dat de zoon een heel andere koers vaart dan de vader en de zoon van die

zoon dan ook weer met terugwerkende kracht. En dat ieder dan verantwoordelijk is voor zijn eigen keuzes, ja daar is wel wat voor te zeggen. In ieder geval richten de bezwaren zich hier niet zo zwaar tegen. Waar men wel grote problemen mee heeft is als de wisseling van koers zich binnen eenzelfde persoon afspeelt. Dat is namelijk het volgende voorbeeld dat God geeft. Iemand doet alles wat God verbiedt maar komt tot andere gedachten. Hij breekt volledig met zijn verleden en gaat alles anders aanpakken. Hij heeft zich bekeerd zagezegd. Wat de HEERE vervolgens zegt vindt men stuitend. God ziet de bewuste persoon niet aan op de overtredingen uit het verleden. Ook al heeft hij of zij een buitengemeen beroerd leven geleid – de mensen spraken er schande van – wanneer zo iemand zich bekeert tot God en met een volstrekt andere aanpak komt, zet God een groot kruis door alle zonden uit de vorige periode. God let alleen op het leven wat iemand leidt na de bekering. Ezechiël 18:21-23 *Maar wanneer de goddeloze zich bekeert van al zijn zonden die hij gedaan heeft, al Mijn verordeningen in acht neemt en recht en gerechtigheid doet, zal hij zeker in leven blijven, hij zal niet sterven. Al zijn overtredingen, die hij begaan heeft, ze zullen hem niet in herinnering gebracht worden. Vanwege zijn gerechtigheid, die hij gedaan heeft, zal hij leven. Zou Ik werkelijk behagen scheppen in de dood van de goddeloze? spreekt de Heere HEERE. Is het niet, wanneer hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij zal leven?*

<p>Waar men wel grote problemen mee heeft is als de wisseling van koers zich binnen eenzelfde persoon afspeelt.</p>
--

God beleeft geen plezier aan de dood van de zondaar. Hij ziet veel liever dat hij Zich bekeert en leeft.

Hier vallen die beroemde woorden van God als Hij zegt dat 'Hij geen plezier beleeft aan de dood van de zondaar, maar veel meer dat hij zich bekeert en leeft.' Het zijn inmiddels veel geciteerde woorden uit Gods eigen mond. En ze zijn belangrijk. Waarom? Omdat de HEERE onwillekeurig met Zijn strengheid de indruk zou kunnen wekken dat Hij plezier heeft in de dood van slechte mensen. Zo begint namelijk ons gedeelte: 'De mens die zondigt die zal sterven.' Ezechiël 18:4 Boem. Die komt hard aan. Het voelt alsof God er behagen in scheidt af te rekenen met foute figuren. Maar die indruk is volstrekt onjuist. Wel maakt de HEERE onomstotelijk duidelijk dat een mens aan het kortste eind trekt als hij geen rekening houdt met God. Hij mag een tijdje de indruk krijgen hebben dat het ongeloof hem geen windeieren legt uiteindelijk zal het hem zwaar opbreken. God is niet uit op de dood van de zondaar. Als een mens zijn leven verandert, wordt hij gespaard. Datzelfde – maar dan 'alles verliezen' – geldt overigens van iemand waar het tegenovergestelde van gezegd kan worden. Hij of zij leidde een voorbeeldig leven maar heeft daar op een slecht moment volstrekt de brui aan gegeven. De omgeving kent hem niet meer terug. Was men vroeger lovend over de manier waarop die persoon zich opstelde, nu heeft men er geen goed woord meer voor over en dat geheel terecht want van een goed mens is het iemand geworden die alleen zijn eigen belang en dat ook nog op de korte termijn achterna loopt. Hoewel men zal moeten toegeven dat men zelf ook onaangenaam verrast is door de verandering, neemt men het God toch bijzonder kwalijk dat Hij in zo'n geval alles maar dan ook alles vergeten is. Niets van de goede en rechtvaardige daden uit het verleden tellen mee om het oordeel enig tegengewicht te geven, zodat de weegschaal mogelijk toch nog doorslaat naar de goede kant. Nee, wanneer iemand halverwege of tegen het einde van zijn leven breekt met God dan is het volstrekt met hem gedaan op het moment dat hij voor God moet verschijnen. God zal Zich niets weten te herinneren van de goede periode. Ezechiël 18:24 *Maar als de rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet, overeenkomstig al de gruweldaden die de goddeloze gedaan heeft en doet, zal hij in leven blijven? Al zijn gerechtigheden, die hij gedaan*

heeft, ze zullen niet in herinnering gebracht worden. Vanwege zijn trouwbreuk, die hij gepleegd heeft en vanwege zijn zonde, die hij begaan heeft, alleen dáárom zal hij sterven.

Wanneer iemand halverwege of tegen het einde van zijn leven breekt met God dan is het volstrekt met hem gedaan op het moment dat hij voor God moet verschijnen. God zal Zich niets weten te herinneren van de goede periode.

De weg van de HEERE is niet recht.

Hier spreekt men schande van. 'God is niet eerlijk', roept men in koor. Men vindt dit driekeer niks. 'Hoe kan God dit doen. Waarvoor heb je als mens dan al die goede dingen gedaan. Waarom heb je je ingehouden. Waarom heb je al die tijd volhard, als er geen enkele vorm van beloning is?' God is niet eerlijk. Het mag duidelijk zijn dat het vooral over dit punt gaat dat men verontwaardigd is. Ezechiël 18:25-28 *Verder zegt u: De weg van de Heere is niet recht. Luister toch, huis van Israël! Mijn weg is niet recht? Zijn niet veeleer uw wegen onrecht? Als de rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet en daarom sterft, dan sterft hij vanwege zijn onrecht, dat hij gedaan heeft. Maar als een goddeloze zich bekeert van zijn goddeloosheid, die hij gedaan heeft, en recht en gerechtigheid doet, zal hij zijn ziel in het leven behouden.* Ondanks het feit dat God dit goed kan uitleggen blijven ze bij hun mening. God is niet eerlijk. Maar God zoekt de fout bij de mensen. Bent uzelf wel eerlijk? Je moet je inderdaad afvragen waarom men hier zo obstinaat over is? Het antwoord lijkt niet zo lastig te vinden. Men wil en zal zonder kleerscheuren door het oordeel van God komen. Men weet heel goed dat dit niet lukt als de zaak er zo voorstaat als Ezechiël wil doen geloven in hoofdstuk 18. Men wil perse dat het goede blijft meetellen en dat er – net zoals de Egyptenaren het gewend waren – een soort van plus en minrekening komt. Die kennen de weegschaal als instrument van het oordeel. Het goede moet in zo'n geval opwegen tegen het kwade, dan zit je goed. Hoeveel mensen denken niet in deze richting. Maar God denkt anders, voor Hem telt alleen het hart. Als een mens Hem volkomen toegewijd is vindt hij een open deur bij God, ook als hij in het verleden heel anders tegen het geloof aankeek. En dan nog iets. Als God de ideeën van de mensen zou overnemen zou er dan nog iemand zijn die zich bekeerde van een fout leven? In feite is Israël niet voor een rechtvaardig leven, maar voor een manier waarop ze de dans ontspringen. Dat is niet een erg eerlijke manier van doen. God verwijt het hen. 'Bent u wel eerlijk, vraagt de HEERE?' Ezechiël 18:29 *Het huis van Israël zegt desondanks: De weg van de Heere is niet recht. Huis van Israël, zijn Mijn wegen niet recht? Zijn niet veeleer uw wegen onrecht?* We komen dezelfde ontsteltenis bij het volk later in Ezechiël nog eens tegen en dan blijkt het om precies hetzelfde punt van verontwaardiging te gaan. Ezechiël 33:17 *Uw volksgenoten zeggen echter: De weg van de Heere is niet recht, terwijl hun eigen weg niet recht is! Als een rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet, zal hij daardoor sterven, maar als een goddeloze zich bekeert van zijn goddeloosheid en recht en gerechtigheid doet, zal hij daarom in leven blijven. Als u zegt: De weg van de Heere is niet recht, zal ik u berechten, ieder overeenkomstig zijn wegen, huis van Israël!* Het gaat in dit leven blijkbaar niet om de vraag 'Hoe kan ik het beste van twee walletjes eten? Het gaat om de vraag: Hoe komt God tot Zijn recht?' Wat God van de mens vraagt is volledige toewijding. Met minder neemt Hij geen genoegen.

Het gaat in dit leven blijkbaar niet om de vraag hoe kan ik het beste van twee walletjes eten. Het gaat om de vraag: Hoe komt God tot Zijn recht?

De mens die zondigt, die zal sterven.

God blijft bij Zijn beslissing: 'De mens die zondigt, die zal sterven.' Of met andere woorden: Ieder mens is verantwoordelijk voor zichzelf. Wij hebben gezocht naar de mazen in het net, maar die zijn er niet. We kunnen onze schuld niet afschuiven op het voorgeslacht. Ook de volgende generatie gaat de schuld van de vorige niet dragen. Wie zegt dat hij gedetermineerd is heeft ongelijk. Mensen die beweren dat het toch geen zin heeft om je leven te veranderen omdat je afgerekend wordt op de zonden van het verleden, zitten er ook naast. Bekering heeft wel degelijk zin, het maakt – door Gods goedheid – al je zonden van het verleden ongedaan. Dan blijft er nog één escape over. En dat is? Wij willen wel, maar we kunnen het niet. Dat is dan ook nog een heel vroom argument. Ik wil wel, maar ik kan niet. In zekere zin is dit juist. Wij doen niet alleen zonde, maar we liggen verloren in schuld. We zijn niet in staat om onszelf uit het moeras van de zonde omhoog te trekken. Alleen als iemand van buiten – de HEERE – ons de hand reikt kan Hij ons uit de ellende optrekken en op de vaste grond van Zijn verbond en van Zijn beloften zetten. Alleen dankzij Zijn verzoening en vernieuwing door Zijn Geest kan er iets nieuws in ons ontstaan. Daar hebben ze op zich gelijk in. Toch blijkt de HEERE ook hiervoor niet gevoelig: 'Als je geen zin hebt om je leven te veranderen dan maak je maar zin', zegt God. De opdracht ligt er niet om: *Maak u een nieuw hart en een nieuwe geest*. Door dit te zeggen houdt God vast aan onze eigen verantwoordelijkheid. De HEERE zegt: 'Hoe je het doet doe je het, als het maar voor elkaar komt.' Ezechiël 18:30,31 *Daarom zal Ik u berechten, huis van Israël, ieder overeenkomstig zijn wegen, spreekt de Heere HEERE. Keer terug en bekeer u van al uw overtredingen, dan zal de ongerechtigheid u geen struikelblok worden. Werp al uw overtredingen, waarmee u overtreden hebt, van u af en maak u een nieuw hart en een nieuwe geest. Waarom zou u sterven, huis van Israël?* Of de HEERE dit goed aanvoelt of dat het anders ligt doet er niet toe. God vraagt dit van ons. Daarmee moeten we het doen. Feit is, als God ons de verantwoordelijkheid zou ontnemen of zou zeggen dat wij die niet kunnen dragen, dan is dat einde verhaal. Misschien dat er dan nog een of twee mensen door de toetsing komen, maar meer niet. Iedereen zou al ver van te voren met de handen wapperen en roepen dat wij hier niet voor in de wieg gelegd zijn. Maar als de HEERE ons verantwoordelijk houdt voor ons eigen leven moeten we vindingrijk worden in de manier waarop we invulling geven aan ons bestaan. Als we het zelf niet kunnen, zouden we hulp kunnen zoeken bijvoorbeeld bij God. We kunnen gerust aan de HEERE vragen om vergeving van de zonden en de vernieuwing door de Heilige Geest. Dat zijn per slot van rekening ook nog beloften van het Nieuwe Verbond. God zal maar al te graag op ons verzoek ingaan. Hij laat ons echt niet voor een dichte deur staan. Het is waar dat we de neiging hebben om het zelf te doen. Prima, maar op den duur komen we er achter dat het ons niet lukt om uit eigen kracht rechtvaardig te leven. Iemand zoals de apostel Paulus heeft ook leergeld moeten betalen op dit punt. In Romeinen 7 loopt hij helemaal vast om tegen het eind zich te realiseren dat de verzoening en de Heilige Geest alles anders maken. Wat onszelf niet lukt, gaat ons wel goed af als we de Geest zijn werk laten doen in ons leven. Maar – daarin moeten we de HEERE gelijk geven – het gaat niet zonder de persoonlijke verantwoordelijkheid. Een ding mag echter duidelijk zijn – hoe veroordelend dit hoofdstuk ook klinkt hier en daar – God is niet uit op de dood van de zondaar, maar dat hij zich bekeert en leeft. Daarmee sluit de HEERE het hoofdstuk af. Ezechiël 18:32 *Ik schep immers geen behagen in de dood van een stervende, spreekt de Heere HEERE, dus bekeer u en leef!*

1 Het woord van de HEERE kwam tot mij: 2 Wat is er met u dat u dit	en de tanden van de kinderen worden stomp?	4 Zie, alle mensenlevens behoren Mij toe. Zowel het leven van de vader als het leven
---	--	--

<p>sprekwoord gebruikt over het land van Israël: De vaders eten onrijpe druiven,</p>		<p>van de zoon, die behoren Mij toe. De mens die zondigt, die zal sterven.</p>
		
<p>5 Wanneer nu iemand een rechtvaardige is en recht en gerechtigheid doet – 6 hij eet geen offermaaltijden op de bergen,</p>	<p>slaagt zijn ogen niet op naar de stinkgoden van het huis van Israël,</p>	<p>onteert de vrouw van zijn naaste niet,</p>
		
<p>heeft geen gemeenschap met een afgezonderde vrouw,</p>	<p>7 buit niemand uit,</p>	<p>geeft aan de schuldenaar zijn onderpand terug,</p>
		
<p>maakt geen roofgoed buit,</p>	<p>geeft de hongerige zijn brood,</p>	<p>bedekt de naakte met kleding,</p>
		
<p>8 leent niet uit tegen rente</p>	<p>en neemt geen winst,</p>	<p>keert zijn hand af van onrecht,</p>

21 Maar wanneer de goddeloze zich bekeert van al zijn zonden die hij gedaan heeft, al Mijn verordeningen in acht neemt en recht en gerechtigheid doet, zal hij zeker in leven blijven, hij zal niet sterven.

24 Maar als de rechtvaardige zich afkeert van zijn gerechtigheid en onrecht doet, overeenkomstig al de gruweldaden die de goddeloze gedaan heeft en doet, zal hij in leven blijven? Vanwege zijn trouwbreuk, die hij gepleegd heeft en vanwege zijn zonde, die hij begaan heeft, alleen dáárom zal hij sterven.

23 Zou Ik werkelijk behagen scheppen in de dood van de goddeloze? spreekt de Heere HEERE. Is het niet, wanneer hij zich bekeert van zijn wegen, dat hij zal leven?

geeft een betrouwbaar oordeel bij geschillen tussen de een en de ander,

30 Daarom zal Ik u berechten, huis van Israël, ieder overeenkomstig zijn wegen, spreekt de Heere HEERE. Keer terug en bekeer u van al uw overtredingen, dan zal de ongerechtigheid u geen struikelblok worden. 31 Werp al uw overtredingen, waarmee u overtreden hebt, van u af en maak u een nieuw hart en een nieuwe geest.

Waarom zou u sterven, huis van Israël? 32 Ik schep immers geen behagen in de dood van een stervende, spreekt de Heere HEERE, dus bekeer u en leef!

